

بسته

شماره: ۲۰۱/۳۹۲۲۵

تاریخ: ۱۳۹۳/۶/۱۲

پوست:

دفترخانه شورای نگهبان
شماره ثبت: ۹۳،۱۰،۱۹۴۵
تاریخ ثبت: ۱۳۹۳/۶/۱۲
کد پرونده:
سامت ورود:

حضرت آیت الله احمد جنتی

دبیر محترم شورای نگهبان

عطف به نامه شماره ۹۳/۱۰۲/۱۲۹۴ مورخ ۱۳۹۳/۴/۷ و پیرو نامه شماره ۲۰۱/۱۳۱۴۴ مورخ ۱۳۹۳/۲/۳۱ در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران طرح آیین دادرسی جرائم نیروهای مسلح و دادرسی الکترونیکی مصوب کمیسیون قضائی و حقوقی مجلس شورای اسلامی مطابق اصل هشتاد و پنجم (۸۵) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران که به منظور رفع ایرادات آن شورا در جلسه مورخ ۱۳۹۳/۵/۱۹ کمیسیون مذکور مجدداً به تصویب رسیده است، به پیوست ارسال می گردد.

علی لاریجانی

طرح آیین دادرسی جرائم نیروهای مسلح و دادرسی الکترونیکی

بخش اول- آیین دادرسی جرائم نیروهای مسلح

فصل اول- کلیات

ماده ۱- ...

ماده ۳- رئیس سازمان قضائی علاوه بر ریاست اداری و نظارت بر کلیه سازمان‌های قضائی استانها، ریاست شعبه اول دادگاه تجدیدنظر نظامی استان تهران را نیز برعهده دارد و می‌تواند یک نفر قائم‌مقام و به تعداد لازم معاون داشته باشد.
تبصره- ایجاد تشکیلات قضائی و اداری در سازمان قضائی و انتصاب قضات سازمان و تغییر سمت یا محل خدمت آنان به تشخیص رئیس قوه قضائیه است.

تبصره ماده (۳) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

تبصره- ایجاد تشکیلات قضائی و اداری در سازمان قضائی و انتصاب قضات سازمان همچنین تغییر سمت یا محل خدمت آنان با رعایت اصل یکصدوشصت و چهارم (۱۶۴) قانون اساسی به تشخیص رئیس قوه قضائیه است. رئیس سازمان قضائی می‌تواند پیشنهادهای خود را در موارد مزبور به رئیس قوه قضائیه ارائه نماید.

ماده ۴- ...

ماده ۷- تخلف از مقررات مواد (۵)، (۴۲)، (۴۳)، (۴۹) و تبصره (۳) ماده (۳۹) این قانون، به حکم دادگاه نظامی، موجب محکومیت به انفصال از شغل از سه ماه تا یکسال یا محرومیت از خدمات دولتی از سه ماه تا شش ماه می‌شود.

در سطر آخر ماده (۷) عبارت «یا محرومیت از خدمات دولتی از سه ماه تا شش ماه» حذف می‌شود.

فصل دوم- تشکیلات دادسرا و دادگاههای نظامی

ماده ۸- ...

ماده ۱۵- هرگاه دادگاه نظامی دو، أخذ نظر مشاور را ضروری بداند می تواند تقاضای مشاور نماید. در این صورت، حسب مورد رئیس سازمان قضائی استان مربوط و در مرکز، رئیس سازمان قضائی مکلف است از میان قضات دادگاهها نسبت به تعیین و اعزام مشاور اقدام نماید. مشاور مکلف است پرونده را به طور دقیق مطالعه و بررسی کند و حداکثر ظرف پنج روز پس از ختم رسیدگی، نظر مشروح و مستدل خود را به طور کتبی اعلام نماید. تخلف مشاور از این امر موجب محکومیت انتظامی تا درجه سه است. تبصره- چنانچه مشاور ظرف مهلت مقرر، نظر مشورتی خود را به دادگاه تسلیم نکند، قاضی دادگاه خود تصمیم مقتضی را اتخاذ می کند و در هر صورت دادگاه مکلف است حداکثر ظرف یک هفته از پایان مدت مقرر یا وصول نظر مشاور، مبادرت به انشای رأی نماید.

ماده (۱۵) و تبصره آن حذف می شود.

ماده ۱۶- به جرائم نظامیان زیر در دادگاه و دادرسی نظامی مرکز استان رسیدگی می شود:

الف- نظامیان دارای درجه سرهنگی که درمحل سرتیپ دومی و بالاتر شاغل می باشند.
ب- نظامیان دارای درجه سرتیپ دومی در صورتی که مشمول مقررات ماده (۳۰۷) قانون آیین داری کیفری مصوب ۱۳۹۲/۱۲/۴ کمیسیون قضائی و حقوقی مجلس شورای اسلامی نباشند.

از انتهای بند (ب) ماده (۱۶) عبارت «کمیسیون قضائی و حقوقی مجلس شورای اسلامی» حذف می شود.

ماده ۱۷- در صورتی که تعداد اعضای دادگاه نظامی یک یا دادگاه تجدیدنظر نظامی به حد نصاب لازم نرسد، رئیس سازمان قضائی با تفویض اختیار از سوی رئیس قوه قضائیه، می تواند قضات دادگاههای مزبور را از میان قضات دادگاههای نظامی یک و یا تجدیدنظر همان استان و یا با ابلاغ مأموریت موقت از سایر استانها تأمین نماید.

تبصره- در صورت نیاز، قضات موضوع این ماده با پیشنهاد رئیس سازمان قضائی و تصویب رئیس قوه قضائیه از میان قضات دادگاههای کیفری یک یا تجدیدنظر استان مربوط تأمین می شوند.

ماده (۱۷) به شرح زیر اصلاح و تبصره آن حذف می شود:
ماده ۱۷- با انتخاب رئیس سازمان قضائی استان عضویت مستشاران دادگاه تجدیدنظر نظامی در دادگاه نظامی یک استان بلامانع است.

ماده ۱۸- ...

ماده ۲۰- در صورت ضرورت، برای رسیدگی به جرائم ارتكابی نظامیان که در صلاحیت سازمان قضائی است، بنا به پیشنهاد فرمانده کل ارتش یا سپاه یا فرمانده نیروی انتظامی و موافقت رئیس سازمان قضائی، شعبه یا شعبی از دادرسی نظامی در محل استقرار تیپهای مستقل رزمی و بالاتر و یا رده همتراز آنها در سایر نیروها برای مدت معین تشکیل می شود. تأمین محل مناسب و امکانات مورد نیاز به عهده همان یگان است.

در سطر دوم ماده (۲۰) عبارت «با تصویب رئیس قوه قضائیه» جایگزین عبارت «بنا به پیشنهاد فرمانده کل ارتش یا سپاه یا فرمانده نیروی انتظامی و موافقت رئیس سازمان قضائی» و در انتهای ماده عبارت «یگان مربوطه» جایگزین عبارت «همان یگان» می شود.

ماده ۲۱- در زمان جنگ، دادگاههای نظامی زمان جنگ با پیشنهاد رئیس سازمان قضائی و تصویب رئیس قوه قضائیه، به تعداد مورد نیاز و به منظور رسیدگی به جرائم مربوط به جنگ، در محل قرارگاههای عملیاتی، مراکز استانها یا سایر مناطق مورد نیاز تشکیل می شود.

تبصره ۱- رسیدگی به جرائم مذکور در بندهای (ب) و (پ) ماده (۲۲) این قانون که توسط غیرنظامیان در زمان جنگ در مناطق جنگی ارتكاب یابد و جرائم ارتكابی ساکنان سرزمینهایی که در زمان جنگ تحت تصرف نیروهای مسلح ایران درمی آید

علیه نیروهای مسلح خودی و جرائم نظامیان خودی علیه ساکنان مناطق یادشده نیز در صلاحیت دادگاههای نظامی زمان جنگ است.

تبصره ۲- حوزه قضائی دادگاههای نظامی زمان جنگ، حسب مقتضیات و شرایط جنگی، با پیشنهاد رئیس سازمان قضائی و تصویب رئیس قوه قضائیه تعیین می شود.
تبصره ۳- تشخیص زمان جنگ بر عهده شورای عالی امنیت ملی می باشد.

با حذف تبصره های (۱) و (۳) ماده (۲۱) متن ماده و تبصره (۲) آن به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۲۱- در زمان جنگ دادگاههای نظامی زمان جنگ با تصویب رئیس قوه قضائیه، به تعداد مورد نیاز و به منظور رسیدگی به جرائم مربوط به جنگ با رعایت ماده (۲۲) این قانون در محل قرارگاههای عملیاتی، مراکز استانها یا سایر مناطق مورد نیاز تشکیل می شود.
تبصره ۲- حوزه قضائی دادگاههای نظامی زمان جنگ، حسب مقتضیات و شرایط جنگی با تصویب رئیس قوه قضائیه تعیین می شود.

تبصره ۴- ...

ماده ۲۲- جرائم مربوط به جنگ که توسط نظامیان ارتکاب می یابد و در دادگاه زمان جنگ رسیدگی می شود، عبارتند از:

الف- کلیه جرائم ارتکابی در مناطق عملیاتی

ب- جرائم علیه امنیت داخلی و خارجی

پ- جرائم مربوط به امور جنگی مرتبط با اقدامات عملیاتی، گرچه محل وقوع آن خارج از مناطق عملیاتی باشد.

در انتهای بندهای (الف) و (ب) ماده (۲۲) عبارت زیر اضافه می شود:

«در حدود صلاحیت سازمان قضائی»

ماده ۲۳- ...

ماده ۲۶- پس از انحلال دادسرا و دادگاههای نظامی زمان جنگ، پرونده‌های مربوط حسب مورد در دادسرا و دادگاههای نظامی صالح برابر مقررات دادرسی زمان صلح رسیدگی می‌شود.

تبصره- دادگاههای نظامی زمان جنگ، با پیشنهاد رئیس سازمان قضائی و تصویب رئیس قوه قضائیه منحل می‌شوند.

در تبصره ماده (۲۶) عبارت «پیشنهاد رئیس سازمان قضائی و» حذف می‌شود.

ماده ۲۷- ...

فصل سوم- صلاحیت

ماده ۲۸- رسیدگی به جرائم زیر در صلاحیت سازمان قضائی است:

الف- جرائم مربوط به وظایف خاص نظامی و انتظامی اعضای نیروهای مسلح، به جز جرائم در مقام ضابط دادگستری

ب- جرائم در حین انجام وظیفه و یا در محل خدمت اعضای نیروهای مسلح، به جز جرائم در مقام ضابط دادگستری

پ- جرائم اعضای نیروهای مسلح علیه امنیت داخلی و خارجی کشور در زمان خدمت و نیز تا پنج سال پس از خاتمه خدمت

ت- کلیه جرائم مربوط به مواد مخدر و روانگردان‌ها، ارتكابی توسط اعضای نیروهای مسلح

ث- جرائم کارکنان وزارت اطلاعات در صورتی که با وظایف خاص آنان یا اطلاعات طبقه‌بندی شده جمهوری اسلامی ایران مرتبط باشد.

ج- جرائم اسرای ایرانی عضو نیروهای مسلح در مدت اسارت و همچنین جرائم اسرای بیگانه در مدت اسارت آنان در ایران

چ- جرائم خاص مرتبط با وظایف انتظامی کارکنان یگانهای حفاظت سازمان‌های مشمول دستورالعمل تشکیل یگانهای حفاظت دستگاههای کشوری مصوب فرماندهی کل قوا

ح- کلیه جرائم کارکنان نیروهای مسلح با جایگاه نوزده به بالا به استثنای جرائم برضد حقوق و تکالیف خانواده

تبصره ۱- منظور از جرائم مربوط به وظایف خاص نظامی و انتظامی، جرائمی است که اعضای نیروهای مسلح به سبب خدمت یا در ارتباط مستقیم با وظایف و مسؤولیت‌هایی که طبق قانون و مقررات بر عهده آنان است مرتکب شوند.
تبصره ۲- رهایی از خدمت مانع رسیدگی به جرائم زمان اشتغال در دادگاه نظامی نمی‌شود.

تبصره ۳- جرم در مقام ضابط دادگستری، جرمی است که ضابطان در حین انجام وظایف قانونی خود در ارتباط با جرائم مشهود و یا در راستای اجرای دستور مقام قضائی دادگستری مرتکب می‌شوند.

ماده (۲۸) و تبصره‌های آن به شرح زیر اصلاح می‌شود:
ماده ۲۸- به جرائم مربوط به وظایف خاص نظامی و انتظامی اعضای نیروهای مسلح به جز جرائم در مقام ضابط دادگستری در سازمان قضائی رسیدگی می‌شود.
تبصره ۱- رسیدگی به جرائمی که امام خمینی (ره) و مقام معظم رهبری اجازه فرموده‌اند در دادگاهها و دادسراهای سازمان قضائی نیروهای مسلح رسیدگی شود، مادامی که از آن عدول نشده در صلاحیت این سازمان است.
تبصره ۲- منظور از جرائم مربوط به وظایف خاص نظامی و انتظامی، جرائمی است که اعضای نیروهای مسلح در ارتباط با وظایف و مسؤولیت‌های نظامی و انتظامی که طبق قانون و مقررات بر عهده آنان است مرتکب گردند.
تبصره ۳- رهایی از خدمت مانع رسیدگی به جرائم زمان اشتغال در دادگاه نظامی نمی‌شود.
تبصره ۴- جرم در مقام ضابط دادگستری، جرمی است که ضابط آن در حین انجام وظایف قانونی خود در ارتباط با جرائم مشهود و یا در راستای اجرای دستور مقام قضائی دادگستری مرتکب می‌شوند.

ماده ۲۹- ...

ماده ۳۰- چنانچه نظامیان غیرایرانی در داخل و یا خارج از قلمرو حاکمیت ایران، مرتکب جرائم اقدام علیه نظام جمهوری اسلامی ایران، یا امنیت داخلی و خارجی، تمامیت ارضی و یا استقلال کشور گردند و به موجب قانون، دادگاههای ایران صلاحیت رسیدگی به آن جرائم را داشته باشند، به اتهام آنان در دادسرا و دادگاه نظامی تهران رسیدگی می شود.

ماده (۳۰) حذف می شود.

ماده ۳۱- اعضای نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران عبارتند از:

الف- کارکنان ستاد کل نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران

ب- کارکنان ارتش جمهوری اسلامی ایران

پ- کارکنان سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و اعضای بسیج سپاه پاسداران انقلاب اسلامی

ت- کارکنان وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح

ث- کارکنان نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران

ج- کارکنان سازمانهای حفاظت اطلاعات، عقیدتی سیاسی و نمایندگی ولی فقیه

نیروهای مسلح

چ- کارکنان سازمانهای وابسته به نیروهای مسلح

ح- کارکنان وظیفه از تاریخ شروع خدمت تا پایان آن

خ- محصلان موضوع قوانین استخدامی نیروهای مسلح، مراکز آموزش نظامی و

انتظامی در داخل و خارج از کشور و نیز مراکز آموزش وزارت دفاع و پشتیبانی

نیروهای مسلح

د- کسانی که به طور موقت در خدمت نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران

هستند و طبق قوانین استخدامی نیروهای مسلح در مدت مزبور از اعضای نیروهای

مسلح محسوب می شوند.

تبصره ۱- جرائم در ارتباط با وظایف خاص نظامی و انتظامی کارکنان مذکور که

در سازمانهای دیگر خدمت می کنند در دادگاههای نظامی رسیدگی می شود.

تبصره ۲- مقصود از اعضای بسیج سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در این ماده، آن دسته از اعضای بسیج می‌باشند که با حکم رسمی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی به انجام مأموریت می‌پردازند و حین انجام مأموریت مرتکب جرم می‌شوند.

ماده (۳۱) و تبصره‌های آن حذف می‌شود.

ماده ۳۲- ...

ماده ۳۳- هرگاه رسیدگی به اتهام فردی در صلاحیت دادگاه نظامی باشد لکن با توجه به اوضاع و احوال و کیفیت ارتکاب، در عمل با رسیدگی به جرم دیگر همان متهم که در صلاحیت سایر مراجع قضائی است ملازمه داشته باشد، به آن جرم نیز در دادگاه نظامی رسیدگی می‌شود.

ماده (۳۳) حذف می‌شود.

ماده ۳۴- در جرائمی از قبیل رشاء و ارتشاء که تحقق آن منوط به فعل دو یا چند نفر است، در صورتی که رسیدگی به اتهام یکی از متهمان در صلاحیت دادگاه نظامی باشد، به اتهام کلیه متهمان در دادگاه نظامی رسیدگی می‌شود.

ماده (۳۴) حذف می‌شود.

ماده ۳۵- در مورد جرائم گروه مجرمانه سازمان یافته، در صورتی که رسیدگی به جرائم تشکیل‌دهنده جمعیت، اداره‌کننده یا طراح یا سازماندهی‌کننده آن در صلاحیت دادگاه نظامی باشد، به اتهام همه متهمان در دادگاه نظامی رسیدگی می‌شود.

ماده (۳۵) حذف می‌شود.

ماده ۳۶- ...

ماده ۴۴- فرماندهان و مسؤولان نظامی و انتظامی مکلفند به محض اطلاع از وقوع جرم در حوزه مسؤولیت خود، مراتب را به مرجع قضائی صالح گزارش کنند.

متخلف از مقررات این ماده به مجازات جرم کتمان حقیقت مقرر در قانون مجازات جرائم نیروهای مسلح محکوم می‌شود.

تبصره- تعرفه خدمتی متهمان مشتمل بر اطلاعاتی از قبیل تاریخ استخدام یا اعزام، آموزش‌های طی شده، تاریخ ترفیعات، وضعیت تأهل، تنبیهات، تشویقات، محل‌های خدمت، مشاغل خدمتی، سوابق کیفری، سوابق پزشکی، وضع خاص اجتماعی و نظریه فرماندهی، توسط مقامات فوق به مراجع قضائی ارسال می‌شود.

تبصره ماده (۴۴) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

تبصره- تعرفه خدمتی متهمان مانند سوابق کیفری، انضباطی، تشویقات، آموزش‌های طی شده، سوابق پزشکی و سایر اموری که می‌تواند در تصمیم مقام قضائی مؤثر باشد به مراجع قضائی ارسال می‌شود.

ماده ۴۵- ...

مبحث دوم- کارشناسی

ماده ۵۰- در مواردی که رسیدگی به امری از نظر علمی، فنی، مالی، نظامی و یا سایر جهات نیاز به کارشناسی داشته باشد، مرجع رسیدگی کننده از کارشناس یا هیأت کارشناسی کسب نظر می‌نماید.

تبصره ۱- در مواردی که موضوع کارشناسی از امور نظامی باشد یا به تشخیص مرجع قضائی، اظهار نظر کارشناسان نیروهای مسلح ضروری باشد، نیروهای مسلح مکلفند نسبت به تأمین کارشناسان مورد نیاز و پرداخت هزینه کارشناسی اقدام نمایند.

تبصره ۲- نحوه تعیین کارشناس، تعداد و ترکیب هیأت‌های کارشناسی، پرداخت هزینه و سایر مقررات مربوط، به موجب آیین‌نامه‌ای است که ظرف سه ماه از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون توسط ستاد کل نیروهای مسلح با همکاری سازمان قضائی تهیه می‌شود و به تصویب فرماندهی کل قوا می‌رسد.

تبصره (۲) ماده (۵۰) به شرح زیر اصلاح می شود:

تبصره ۲- شرایط و نحوه تعیین کارشناس در موارد مربوط به امور نظامی، تعداد و ترکیب هیأت‌های کارشناسی، نحوه رسیدگی به تخلفات و پرداخت هزینه آنان به موجب آیین‌نامه‌ای است که ظرف سه‌ماه از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون توسط ستادکل نیروهای مسلح با همکاری سازمان قضائی تهیه می‌شود و به تصویب فرماندهی کل قوا می‌رسد.

مبحث سوم- احضار

ماده ۵۱- ...

ماده ۶۸- رسیدگی در دادگاه نظامی زمان جنگ غیرعلنی است مگر آنکه دادگاه، علنی بودن آن را ضروری تشخیص دهد.

ماده (۶۸) حذف می‌شود.

ماده ۶۹- ...

ماده ۷۴- علاوه بر اشخاصی که مطابق مقررات مربوط، حق درخواست اعاده دادرسی دارند، رئیس سازمان قضائی نیز حق درخواست اعاده دادرسی نسبت به احکام قطعی دادگاههای نظامی را دارد.

ماده (۷۴) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۷۴- علاوه بر اشخاص مندرج در ماده (۴۷۵) قانون آیین دادرسی کیفری رئیس سازمان قضائی نیز نسبت به احکام قطعی دادگاههای نظامی حق درخواست اعاده دادرسی را دارد.

ماده ۷۵- در صورتی که مجازات مندرج در حکم دادگاه به لحاظ وضعیت خاص خدمتی محکوم‌علیه مانند محرومیت از ترفیع کارکنان بازنشسته، قابل اجراء نباشد، دادستان نظامی مطابق ضوابط، حسب مورد حق درخواست تجدیدنظر یا فرجام را دارد. در این صورت مرجع تجدیدنظر یا فرجام جهت تعیین مجازات دیگر اقدام می‌کند.

در انتهای ماده (۷۵) بعد از کلمه «مجازات» کلمه «قانونی» اضافه می‌شود.

فصل هشتم - اجرای احکام

ماده ۷۶ - ...

فصل نهم - زندان‌ها و بازداشتگاههای نظامی

ماده ۸۰ - متهمان و محکومان دادسرا و دادگاههای نظامی با رعایت مقررات اجرائی سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور در بازداشتگاههای رسمی و زندان‌های مستقل نگهداری می‌شوند. اداره بازداشتگاهها و زندان‌های نظامی برعهده دژبان نیروهای مسلح است. سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور بر اداره بازداشتگاهها و زندان‌های نظامی نظارت دارد. نگهداری محکومان و متهمان در یک مکان ممنوع است.

ماده (۸۰) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۸۰ - متهمان و محکومان دادسرا و دادگاههای نظامی با رعایت مقررات اجرائی سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور در بازداشتگاههای رسمی و زندان‌های مستقل از سایر متهمان و زندانیان نگهداری می‌شوند. نگهداری محکومان و متهمان در یک مکان ممنوع است.

ماده ۸۱ - اداره بازداشتگاهها و زندان‌های نظامی در هر استان یا شهرستان با

تشخیص ستاد کل نیروهای مسلح برعهده یکی از دژبان‌های مسلح است.

ماده (۸۱) حذف می‌شود.

ماده ۸۲ - ...

ماده ۸۴ - شیوه اداره بازداشتگاهها و زندان‌های موضوع این فصل براساس آیین‌نامه

اجرائی سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور است. نحوه نظارت این سازمان بر بازداشتگاهها و زندان‌های مزبور و سایر مقررات اختصاصی مربوط به اداره این بازداشتگاهها و زندان‌ها، برابر آیین‌نامه‌ای است که ظرف سه‌ماه از تاریخ لازم‌الاجراء شدن

این قانون توسط ستاد کل نیروهای مسلح با همکاری سازمان قضائی و سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی تهیه می شود و به تصویب رئیس قوه قضائیه می رسد.

ماده (۸۴) به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۸۴- نحوه نگهداری محکومان و متهمان دادرسی و دادگاههای نظامی با رعایت آیین نامه اجرائی سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور برابر آیین نامه ای است که ظرف سه ماه از تاریخ لازم الاجراء شدن این قانون توسط سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور با همکاری سازمان قضائی تهیه می شود و به تصویب رئیس قوه قضائیه می رسد.

ماده ۸۵- ...

بخش دوم- دادرسی الکترونیکی

ماده ۸۷- به منظور سیاستگذاری و تدوین راهبردهای ملی، برنامه ریزی میان مدت و بلندمدت و تدوین آیین نامه های لازم برای توسعه و ارتقای دادرسی الکترونیکی و نظارت بر حسن اجرای آنها، «شورای راهبری دادرسی الکترونیکی» که در این بخش به اختصار شورا نامیده می شود به ریاست رئیس قوه قضائیه و عضویت افراد زیر تشکیل می شود:

الف- رئیس مرکز آمار و فناوری اطلاعات قوه قضائیه (دبیر شورا)

ب- معاون حقوقی قوه قضائیه

پ- رئیس دیوان عالی کشور

ت- دادستان کل کشور

ث- رئیس دیوان عدالت اداری

ج- رئیس سازمان قضائی نیروهای مسلح

چ- رئیس سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور

ح- رئیس سازمان ثبت اسناد و املاک کشور

خ- رئیس سازمان بازرسی کل کشور

- د- رئیس سازمان پزشکی قانونی کشور
ذ- معاون آموزش و تحقیقات قوه قضائیه
ر- معاون راهبردی قوه قضائیه
ز- مسئول حفاظت و اطلاعات قوه قضائیه
ژ- وزیر دادگستری
س- وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات
ش- فرمانده نیروی انتظامی کشور
ص- یک نفر نماینده مجلس به انتخاب کمیسیون قضائی و حقوقی مجلس شورای اسلامی به عنوان عضو ناظر

بند (ص) ماده (۸۷) به شرح زیر اصلاح می شود:

ص- یک نفر نماینده عضو کمیسیون قضائی و حقوقی به انتخاب مجلس شورای اسلامی به عنوان عضو ناظر

ض- ...

ماده ۸۸- به منظور ساماندهی پرونده‌ها و اسناد قضائی و ارائه بهتر خدمات قضائی و دستیابی روزآمد به آمار و گردش کار قضائی در سراسر کشور و همچنین ارائه آمار و اطلاعات دقیق و تفصیلی در خصوص جرائم، متهمان، بزه‌دیدگان و مجرمان و سایر اطلاعات قضائی، «مرکز ملی داده‌های قوه قضائیه» در مرکز آمار و فناوری اطلاعات قوه قضائیه راه‌اندازی می شود.

تبصره ۱- نحوه و میزان دسترسی مراجع ذیصلاح قضائی به اطلاعات این مرکز به موجب آیین‌نامه‌ای است که ظرف سه ماه از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون توسط شورا تهیه می شود و به تصویب رئیس قوه قضائیه می رسد.

تبصره ۲- اسناد، مدارک و اطلاعات این مرکز به موجب آیین‌نامه‌ای که ظرف سه ماه از تاریخ تصویب این قانون به تصویب شورا و تأیید رئیس قوه قضائیه می رسد، در اختیار مراکز علمی، پژوهشکده‌ها و پژوهشگران قرار می گیرد. استفاده از اسناد،

مدارک و اطلاعات مزبور نباید موجب هتک حرمت و حیثیت اشخاص شود. انتشار اطلاعات مربوط به هویت افراد مرتبط با دادرسی از قبیل نام، نام خانوادگی، کدپستی و کدملی آنان جز در مواردی که آیین‌نامه فوق‌الذکر تجویز کند، ممنوع است.

در سطر آخر ماده (۸۸) عبارت «با استفاده از افراد موثق» قبل از کلمه «راه‌اندازی» اضافه می‌شود و در سطر اول تبصره (۲) آن بعد از عبارت «این مرکز» عبارت «با رعایت قوانین و مقررات» اضافه و در سطر آخر کلمه «قانون» جایگزین عبارت «آیین‌نامه فوق‌الذکر» می‌شود.

ماده ۸۹- کلیه دستگاههای تابعه قوه قضائیه، نظیر دیوان عدالت اداری، سازمان بازرسی کل کشور، سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، سازمان پزشکی قانونی، سازمان قضائی نیروهای مسلح و مراجع ذی‌ربط در عفو و بخشودگی و سجل کیفری، و روزنامه رسمی جمهوری اسلامی، موظفند کلیه اطلاعات خود را در مرکز ملی داده‌های قوه قضائیه قرار دهند و آنها را روزآمد نگه دارند.

تبصره ۱- نحوه دسترسی به اطلاعات محرمانه و سری در مرکز ملی داده‌های قوه قضائیه به موجب آیین‌نامه‌ای است که به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد.

در ابتدای تبصره (۱) ماده (۸۹) عبارت «آیین‌نامه اجرائی» اضافه و در سطر دوم عبارت «توسط آن قوه تهیه می‌شود و» جایگزین عبارت «به موجب آیین‌نامه‌ای است که» می‌شود.

تبصره ۲- مراجع انتظامی و سایر ضابطان و دستگاهها، هیأتها و کمیسیون‌های ذی‌ربط موظفند اطلاعات مرتبط با امور قضائی خود را در مرکز ملی داده‌های قوه قضائیه قرار دهند و آنها را روزآمد نگه دارند.

ماده ۹۰- قوه قضائیه موظف است به منظور ساماندهی ارتباطات الکترونیکی بین محاکم، ضابطان و دستگاههای تابعه خود و نیز سایر اشخاص حقیقی و حقوقی که در

جریان دادرسی به اطلاعات آنها نیاز است، «شبکه ملی عدالت» را با به‌کارگیری تمهیدات امنیتی مطمئن از قبیل امضای الکترونیکی راه‌اندازی کند.

تبصره ۱- دستگاه‌های دولتی و نهادهای عمومی غیردولتی موظفند سامانه‌های الکترونیکی لازم برای تأمین اطلاعات یا ارتباطات مورد نیاز مراجع قضائی را با دستور مقام قضائی صالح از طریق شبکه ملی عدالت فراهم آورند. مستنکف از مفاد این تبصره مشمول ماده (۵۷۶) قانون مجازات اسلامی بخش تعزیرات مصوب ۱۳۷۵ است.

تبصره ۲- بخش خصوصی موظف است اطلاعات فوق را با دستور مقام قضائی صالح از طریق شبکه ملی عدالت در اختیار قوه قضائیه قرار دهد. حدود اختیارات و صلاحیت مقام قضائی به موجب آیین‌نامه‌ای است که به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد.

متن زیر جایگزین تبصره‌های (۱) و (۲) ماده (۹۰) می‌شود:

تبصره- مراجع قضائی می‌توانند استعلامات قضائی و کسب اطلاعات لازم را از طریق شبکه ملی عدالت به‌عمل آورند. در این صورت دستگاه‌های دولتی، نهادهای عمومی غیردولتی و شخصیت‌های حقوقی بخش خصوصی موظفند پاسخ لازم را از طریق شبکه مزبور اعلام کنند.

مستنکف از مفاد این تبصره مشمول ماده (۵۷۶) قانون مجازات اسلامی- کتاب پنجم تعزیرات مصوب ۱۳۷۵/۳/۲ است.

ماده ۹۱- قوه قضائیه موظف است اطلاعات زیر را از طریق «درگاه ملی قوه قضائیه» ارائه کند و آنها را روزآمد نگه دارد.

- الف- اهداف، وظایف، سیاست‌ها، خط‌مشی‌ها و ساختار کلان مدیریتی و اجرایی قوه قضائیه به همراه معرفی مسؤولان و شرح وظایف و نحوه ارتباط با آنان
- ب- نشانی، شماره تماس و پیوند به تارنمای (وبسایت) تمامی معاونت‌ها و دادگستری‌های استانها، دستگاه‌های تابعه قوه قضائیه، وزارت دادگستری، کانون‌های وکلای دادگستری و کارشناسان رسمی دادگستری
- پ- کلیه قوانین لازم‌الاجراء، آراء وحدت رویه هیأت عمومی دیوان عالی کشور

و آراء هیأت عمومی دیوان عدالت اداری، بخشنامه‌های رئیس قوه قضائیه و نظریات مشورتی اداره حقوقی قوه قضائیه

ت- آراء صادره از سوی محاکم به صورت برخط (آنلاین) برای تحلیل و نقد صاحب‌نظران و متخصصان با حفظ حریم خصوصی اشخاص

در بند (ت) ماده (۹۱) بعد از عبارت «از سوی محاکم» عبارت «در صورتی که به تشخیص قاضی اجرای احکام خلاف عفت عمومی یا امنیت ملی نباشد» اضافه می‌شود.

ث- ...

ماده ۱۰۳- چنانچه جرم رایانه‌ای در صلاحیت دادگاههای ایران در محل کشف یا گزارش شود، ولی محل وقوع آن معلوم نباشد، دادسرای محل کشف مکلف است تحقیقات مقدماتی را انجام دهد. در صورتی که محل وقوع جرم مشخص نشود، دادسرا پس از اتمام تحقیقات مبادرت به صدور قرار می‌کند و دادگاه مربوط نیز رأی مقتضی را صادر می‌کند.

در انتهای ماده (۱۰۳) بعد از عبارت «صدور قرار» عبارت «و در صورت اقتضاء صدور کیفرخواست» اضافه می‌شود.

ماده ۱۰۴- ...

ماده ۱۰۵- ارائه‌دهندگان خدمات دسترسی موظفند داده‌های ترافیک را حداقل تا شش ماه پس از ایجاد حفظ نمایند و اطلاعات کاربران را حداقل تا شش ماه پس از خاتمه اشتراک نگهداری کنند.

تبصره ۱- داده ترافیک، هرگونه داده‌ای است که سامانه‌های رایانه‌ای در زنجیره ارتباطات رایانه‌ای و مخابراتی تولید می‌کنند تا امکان ردیابی آنها از مبدأ تا مقصد وجود داشته باشد. این داده‌ها شامل اطلاعاتی از قبیل مبدأ، مسیر، تاریخ، زمان، مدت و حجم ارتباط و نوع خدمات مربوطه می‌شود.

تبصره ۲- اطلاعات کاربر، هرگونه اطلاعات راجع به کاربر خدمات دسترسی از قبیل نوع خدمات، امکانات فنی مورد استفاده و مدت زمان آن، هویت، نشانی جغرافیایی یا پستی یا (IP)، شماره تلفن و سایر مشخصات فردی را شامل می‌شود.

در تبصره (۲) ماده (۱۰۵) قبل از کلمه «(IP)» عبارت «قرارداد اینترنت» اضافه می‌شود.

ماده ۱۰۶- ...

ماده ۱۱۰- تفتیش و توقیف داده‌ها یا سامانه‌های رایانه‌ای و مخابراتی در حضور متصرفان قانونی یا اشخاصی که به نحوی آنها را تحت کنترل قانونی دارند، نظیر متصدیان سامانه‌ها انجام می‌شود. در غیر این صورت، قاضی با ذکر دلایل دستور تفتیش و توقیف بدون حضور اشخاص مذکور را صادر می‌کند.

در سطر سوم ماده (۱۱۰) عبارت «در صورت عدم حضور یا امتناع از حضور این افراد» جایگزین عبارت «در غیر این صورت» می‌شود.

ماده ۱۱۱- ...

ماده ۱۱۳- در توقیف داده‌ها، با رعایت تناسب، نوع، اهمیت و نقش آنها در ارتکاب جرم، به روشهایی از قبیل چاپ داده‌ها، کپی‌برداری یا تصویربرداری از تمام یا بخشی از داده‌ها، غیرقابل دسترس کردن داده‌ها با روشهایی از قبیل تغییرگذرواژه یا رمزنگاری و ضبط حاملهای داده عمل می‌شود.

در ماده (۱۱۳) عبارت «کپی‌برداری یا» حذف می‌شود.

ماده ۱۱۴- در شرایط زیر سامانه‌های رایانه‌ای یا مخابراتی توقیف می‌شوند:

- الف- داده‌های ذخیره شده به سهولت در دسترس نباشد یا حجم زیادی داشته باشد.
- ب- تفتیش و تجزیه و تحلیل داده‌ها بدون سامانه سخت‌افزاری امکان‌پذیر نباشد.
- پ- متصرف قانونی سامانه رضایت داده باشد.

ت- کپی برداری از داده‌ها به لحاظ فنی امکان پذیر نباشد.

در بند (ت) ماده (۱۱۴) عبارت «تصویربرداری» جایگزین عبارت «کپی برداری» می شود.

ث- تفتیش در محل باعث آسیب داده‌ها شود.

ج- سایر شرایطی که قاضی تشخیص دهد.

بند (ج) ماده (۱۱۴) حذف می شود.

ماده ۱۱۵ - ...

ماده ۱۱۷- توقیف داده‌ها یا سامانه‌های رایانه‌ای یا مخابراتی که موجب ایراد لطمه جانی یا خسارات مالی شدید به اشخاص یا اخلال در ارائه خدمات عمومی شود، ممنوع است.

عبارت زیر به انتهای ماده (۱۱۷) اضافه می شود:

«مگر اینکه توقیف برای اجرای موضوع اهم نظیر حفظ امنیت کشور ضرورت داشته باشد.»

ماده ۱۱۸ - ...

ماده ۱۲۱- کنترل محتوای در حال انتقال ارتباطات غیرعمومی در سامانه‌های رایانه‌ای یا مخابراتی مطابق مقررات راجع به کنترل ارتباطات مخابراتی مقرر در آیین دادرسی کیفری است.

تبصره- دسترسی به محتوای ارتباطات غیرعمومی ذخیره شده، نظیر پست الکترونیکی یا پیامک در حکم کنترل و مستلزم رعایت مقررات مربوط است.

در تبصره ماده (۱۲۱) عبارت «پیام نگار (ایمیل)» جایگزین عبارت «پست الکترونیکی» می شود.

ماده ۱۲۲ - ...

ماده ۱۲۵- به منظور ارتقای همکاری‌های بین‌المللی در زمینه جرائم رایانه‌ای، وزارت دادگستری موظف است با همکاری وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات

اقدامات لازم را در زمینه تدوین لوایح و پیگیری امور مربوط جهت پیوستن ایران به اسناد بین‌المللی و منطقه‌ای و معاهدات راجع به همکاری و معاضدت دوجانبه یا چندجانبه قضائی انجام دهد.

ماده (۱۲۵) حذف می‌شود.

ماده ۱۲۶ - ...

ماده ۱۲۷ - شرایط و چگونگی جمع‌آوری و استنادپذیری ادله الکترونیکی به موجب آیین‌نامه‌ای است که ظرف شش ماه از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون توسط وزیر دادگستری با همکاری وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات تهیه می‌شود و پس از تأیید رئیس قوه قضائیه به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده (۱۲۷) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۱۲۷ - آیین‌نامه اجرائی مربوط به چگونگی جمع‌آوری و استنادپذیری ادله الکترونیکی ظرف شش ماه از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون توسط وزیر دادگستری با همکاری وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات تهیه می‌شود و به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد.

بخش چهارم - آیین دادرسی جرائم اشخاص حقوقی

ماده ۱۲۸ - ...

ماده ۱۳۰ - در صورت وجود دلیل کافی دایر بر توجه اتهام به شخص حقوقی و در صورت اقتضاء منحصراً صدور قرارهای تأمینی زیر امکانپذیر است. این قرارها ظرف ده روز پس از ابلاغ، قابل اعتراض در دادگاه صالح است.

الف - قرار ممنوعیت انجام بعضی از فعالیت‌های شغلی که زمینه ارتکاب مجدد جرم را فراهم می‌کند.

ب - قرار منع تغییر ارادی در وضعیت شخص حقوقی از قبیل انحلال، ادغام و تبدیل که باعث دگرگونی یا از دست دادن شخصیت حقوقی آن شود. تخلف از این

ممنوعیت علاوه بر بطلان عملیات حقوقی، موجب یک یا دو نوع از مجازات‌های درجه هفت یا هشت برای مرتکب است.

در انتهای بند (ب) ماده (۱۳۰) بعد از عبارت «تخلف از این ممنوعیت» متن زیر جایگزین می‌شود:
«موجب یک یا دو نوع از مجازات‌های تعزیری درجه هفت یا هشت برای مرتکب است و اقدامات انجام شده برخلاف قرار مزبور فاقد اثر قانونی است.»

ماده ۱۳۱ - ...

ماده ۱۳۶ - سایر مقررات آیین دادرسی کیفری در مورد اشخاص حقوقی مطابق مقررات این قانون است.

ماده (۱۳۶) به شرح زیر اصلاح می‌شود:
ماده ۱۳۶ - در مواردی که مقررات ویژه‌ای برای دادرسی جرائم اشخاص حقوقی مقرر نشده است مطابق مقررات عمومی آیین دادرسی کیفری که در مورد این اشخاص قابل اجراء است اقدام می‌شود.

بخش پنجم - سایر مقررات

ماده ۱۳۷ - بار مالی این قانون از محل هزینه‌های دادرسی به شرح مقرر در قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲/۱۲/۴ تأمین خواهد شد.

ماده (۱۳۷) به شرح زیر اصلاح می‌شود:
ماده ۱۳۷ - دولت موظف است به تکالیف مقرر در اجرای احکام مواد (۸۸)، (۹۰) و (۹۲) تا (۹۴) با توجه به بندهای (ح) و (ف) ماده (۲۱۱) در مدت باقی مانده قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران اقدام نماید. بار مالی اضافی ناشی از اجرای این قانون از محل افزایش درآمدهای قانون آیین دادرسی کیفری تأمین می‌گردد.

ماده ۱۳۸- از تاریخ لازم الاجراء شدن این قانون، قوانین موقتی محاکمات جزائی (آیین دادرسی کیفری) مصوب ۱۲۹۱/۵/۳۰، ماده واحده قانون راجع به تجویز دادرسی غیابی در امور جنایی مصوب ۱۳۳۹/۳/۲، قانون دادرسی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۴/۲/۲۲ به جزء مواد (۴)، (۸) و (۹) این قانون، قانون تعیین حدود صلاحیت دادرسیها و دادگاههای نظامی کشور مصوب ۱۳۷۳/۵/۶ مجمع تشخیص مصلحت نظام، قانون تفسیر ماده (۳) «قانون تعیین حدود صلاحیت دادرسیها و دادگاههای نظامی کشور مصوب ۱۳۷۳/۵/۶» مصوب ۱۳۷۴/۶/۲ مجمع تشخیص مصلحت نظام، قانون تشکیل دادگاههای کیفری (یک و دو) و شعب دیوان عالی کشور مصوب ۱۳۶۸/۴/۲۰، قانون تجدیدنظر آراء دادگاهها مصوب ۱۳۷۲/۵/۱۶، ماده (۱) از قانون نحوه اجرای محکومیت های مالی مصوب ۱۳۷۷/۸/۱۰، و اصلاحات و الحاقات بعدی آنها و سایر قوانین در موارد مغایر، ملغی است.

ماده (۱۳۸) به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۱۳۸- از تاریخ لازم الاجراء شدن این قانون، ماده واحده قانون راجع به تجویز دادرسی غیابی در امور جنایی مصوب ۱۳۳۹/۳/۲، قانون دادرسی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۴/۲/۲۲ به جزء مواد (۴)، (۸) و (۹) آن قانون، قانون تشکیل دادگاههای کیفری (یک و دو) و شعب دیوان عالی کشور مصوب ۱۳۶۸/۴/۲۰، قانون تجدیدنظر آراء دادگاهها مصوب ۱۳۷۲/۵/۱۶، مواد (۷۵۶) الی (۷۷۹) الحاقی مورخ ۱۳۸۸/۳/۵ به قانون مجازات اسلامی (تعزیرات و مجازاتهای بازدارنده) و ماده (۵۶۹) قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲/۱۲/۴ و اصلاحات و الحاقات بعدی آنها ملغی است. این ماده پس از لازم الاجراء شدن در ماده (۵۷۰) قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲/۱۲/۴ ادغام می شود.

ماده ۱۳۹- با توجه به ارتباط مقررات این قانون با قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲/۱۲/۴، این قانون به عنوان بخشی از قانون مذکور به آن الحاق می شود و تمام مقررات آنها شش ماه پس از انتشار در روزنامه رسمی لازم الاجراء است.

ماده (۱۳۹) به شرح زیر اصلاح و یک تبصره به آن الحاق می شود:
ماده ۱۳۹- این قانون با رعایت ترتیب شماره مواد به عنوان بخشهای هفتم، هشتم، نهم و دهم قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲/۱۲/۴ الحاق و بخش هفتم قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲/۱۲/۴ به عنوان بخش یازدهم تعیین می شود و مقررات هر دو قانون از تاریخ ۱۳۹۴/۴/۱ لازم الاجراء است.
تبصره- در اجرای حکم این ماده شماره مواد این قانون و بخش هفتم قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲/۱۲/۴ در زمان ابلاغ به دولت تعیین و اصلاح می شود.

اصلاحات فوق در جلسه مورخ ۱۳۹۳/۵/۱۹ کمیسیون قضائی و حقوقی مجلس شورای اسلامی طبق اصل هشتاد و پنجم (۸۵) قانون اساسی به تصویب رسید. یادآوری می شود که مجلس در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ بیست و هشتم اردیبهشت ماه یکهزار و سیصد و نود و سه با اجرای آزمایشی آن به مدت سه سال موافقت نموده است. ب.

د
علی لاریجانی